

Foredrag på Naftadjupet 31.3.16 – Arne Tunheim snakket om Arnungane og Heilag Olav.

Hele 80 personer var møtt til dette interessante foredraget.

Interessen

for historie ble vakt hos Arne Turnheim da han som 11-åring fikk være med på å åpne en vikingegrav. Han har i voksen alder vært sterkt engasjert i framføringa av Giskespelet som ble skrevet til 1000-årsjubileet for kristninga av Norge.

Striden gikk om lokalmakt og sentralmakt, og Arnungane ble viktige i denne kampen gjennom sin allianse med Olav Haraldsson.

Det er viktig at mennesker av i dag får møte historien og får kunnskap om denne.

I Giskespelet er gamletida på hell. 1/3 av folket var træler. Mange av trælene var godt utdannet, gjerne munkar som var brakt med fra vikingetokt i Irland. Disse brakte historie fra Irland til området vårt.

Harald Hardråde giftet seg med Tora fra Giske fordi hans første kone ikke kunne få guttebarn. Olav den Hellige var broren. Dette er forklaringen på hvorfor Giskefolket kom i allianse med Olav.

I denne perioden kom det inn ny rettstenkning med kristenretten, bl.a. kom det regler som:

- Forbud mot æresdrap og blodhevn
- Forbud mot bloting og lokale fruktbarhetsritualer
- Forbud mot gravlegging på egen gard
- Påbud om hvile og helg
- Påbud om frigjøring av træler (træleholdet hadde pågått i 200 år)
- Forbud mot utsetting av barn
- Forbud om tvangsekteskap
- Forbud mot polygami
- 1/3 av kirkens inntekt skulle gå til omsorg av syke og eldre

Det er tydelig at menneskeverdet ble vernet. Olav den Hellige får en mengde motstand, men hans visjoner er større enn maktbegjæret. Tankene kom antagelig fra de angelsaksiske områdene. De «kjolekledde» mennene ble i første omgang latterliggjorte. Vikingene for ille frem mot irenes bøker. Innbindingen med gulldekor var mer verdt enn innholdet i boken, og papiret ble revet ut og kastet. Boken ble funnet og tatt vare på, og «Book of Keltz» er i dag et viktig minne.

Olav og Arnungane oppholdt seg en periode i Rouen hvor de fikk opplæring i kristen tro og kristenretten. Olav var ensom som statsmann og kristen. Hans rettferdighetssans var stor, men han var ikke folkets helt. Selv mente han at han som konge skulle stå til ansvar for sine gjerninger.

Olavs dåp i 1014, feiret i 2014, var en stor og alvorlig hending. Arnunganes satsning på ham var likevel antagelig ut fra et strategisk synspunkt.

Sigrid Undset er en av de som har gitt oss oppfatningen om mellomaldermennesket som bygde katedraler og lagde kirkekunst over hele Europa. I denne perioden finner vi glimt av flerdimensjonale mennesker. Det er også i denne perioden vi utover landet får lendmenn og årmenn som styrer i kongens fravær. Kirken sin rolle blir viktig.

Snorre er viktig litteratur fra denne tiden.

Antagelig har kristendommen vært lenger i Norge enn vi har trodd. På Veøy i Romsdal har man funnet kristne graver fra 800-tallet. Vi har også dikt fra 700-tallet som antyder kristen tro.